

Діана Онопрійчук

Науковий керівник: к.е.н., доцент Спільник І. В.
Тернопільський національний економічний університет**ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ: ЗМІСТ, ПРИЗНАЧЕННЯ, ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ
ТА ПОРЯДОК ПОДАННЯ, АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ**

Достовірна економічна інформація, нагромаджена та проаналізована в межах облікової системи суб'єкта господарювання за певний період, покликана сприяти обґрунтуванню управлінських рішень широкого кола користувачів фінансової звітності стосовно управління цією діяльністю, інвестування, надання кредиту, укладання договору про співпрацю тощо. Важливим інструментом для обґрунтування таких рішень слугує аналітична оцінка фінансової звітності, за допомогою якої можна об'єктивно дослідити фінансовий стан підприємства, прибутковість його діяльності, ділову активність, фінансову стійкість, платоспроможність та виявити подальші перспективи розвитку.

Проблеми організації складання і подання фінансової звітності, її аналізу та аудиту є предметом особливої уваги економічної науки, їм присвячені праці вітчизняних та зарубіжних вчених С. Ф. Голова, Н. А. Пономарьової, Н. В. Семенишеної, С. О. Олійник, В. В. Ковальова, П. Я. Хомина, Е. С. Хендріксена, О. В. Єфімової, І. В. Спільник та ін. Віддаючи належне науковим розробкам учених, варто відзначити, що деякі проблеми, пов'язані із організацією складання і подання фінансової звітності та аудиту її показників у системі управління підприємств, а саме питання складання основних її форм залишаються недостатньо дослідженими та вивченими.

Метою такої звітності є забезпечення загальних інформаційних потреб широкого кола користувачів, яким необхідна фінансова інформація для прийняття економічних рішень [2]. Завдання звітності полягає у наданні інформації про фінансовий стан і результати діяльності підприємства в цілому, пошуку резервів подальшого розвитку і вдосконалення його діяльності. Звітна інформація допомагає залучати додатковий капітал і виконувати функції моніторингу й контролю за діяльністю підприємства.

Посилення впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємства, і, таким чином, залежності фінансового стану суб'єкта господарювання від зовнішніх економічних процесів, надійності контрагентів, змоги використання позичкового капіталу зумовлює необхідність підвищення інформативної цінності фінансової звітності задля підвищення ґрунтовності процесу ухвалення управлінських рішень та ефективності їх результату. Це вимагає вдосконалення змісту, оцінки та розкриття статей, а також процедури підготовки фінансової звітності, зокрема балансу, як основної визначальної її форми, та самого аналізу [4].

Для зниження ризиків користувачів інформації фінансових звітів при ухваленні управлінських рішень, інформаційне забезпечення аналізу фінансової звітності має бути максимально достовірним, а належним чином поставлений аналіз та аудит фінансової звітності покликані надати гарантію вірогідності, об'єктивності та надійності інформації, що висвітлена у фінансовій звітності, широкому колу користувачів [5].

Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому. Передумовою звітності є наведення відповідної інформації попереднього періоду та розкриття інформації про облікову політику та її зміни [1].

Чільне місце у системі фінансової звітності посідає баланс. Можна однозначно стверджувати, що бухгалтерський баланс має велике значення в діяльності будь-якого підприємства, адже він – найважливіше джерело інформації про його діяльність. Він має неоціненне значення для керівників підприємства, оскільки відображає основні для прийняття управлінських рішень показники.

Вважаємо, що баланс правомірно розглядати з технічного, економічного, правового боку як вершину облікового процесу, найважливіше джерело інформації для оцінки, аналізу, планування, управління підприємством, а також як об'єкт для подальших наукових досліджень.

За даними бухгалтерського балансу можна судити про фінансовий стан, а саме: визначити забезпеченість засобами, раціональність їх використання, дотримання фінансової дисципліни, прибутковість, виявити проблемні зони в діяльності та їх причини, а також розробити заходи щодо поліпшення фінансового становища.

У той час бухгалтерський баланс є реальним засобом комунікації, адже відповідно до свого призначення, складовим елементом якої він є, надає правдиву і неупереджену інформацію користувачам фінансової звітності про фінансовий стан підприємства і зміни, що мали місце у ньому протягом звітного періоду. За показниками, наведеними у бухгалтерському балансі, зовнішні його користувачі обґрунтовують власні рішення з приводу надійності цього підприємства як потенційного партнера по бізнесу, об'єкта для інвестування, кредитування та його майбутніх перспектив.

У ньому дано стислу і надзвичайно вичерпну картину про стан і структуру майна та боргових прав підприємства з одного боку та джерел, за рахунок яких вони сформовані з іншого в розрізі видів і груп. Він дає завершене і повноцінне уявлення не тільки про майновий стан підприємства на кожний момент, а й про ті зміни, які відбулися за певний період часу. Останнє досягається порівнянням значень на кінець і на початок періоду, а також балансових значень за ряд звітних періодів.

Варто зазначити, що теоретичні та практичні аспекти формування фінансової звітності необхідно знати не тільки рядовим працівникам бухгалтерської сфери, але і всім користувачам інформації, щоб вміти її «читати» і проаналізувати представлену в звіті інформацію для обґрунтування доцільних управлінських рішень [9].

Говорячи про тенденції розвитку вітчизняної бухгалтерської звітності та її перспектив, необхідно відзначити цілеспрямоване зближення балансу, звіту про фінансові результати та приміток до них з міжнародними стандартами обліку і звітності. Безумовно позитивно чином на складанні балансу відображається застосування автоматизованого обліку, за якого дані для балансу заповнювалися б автоматично на звітну дату, на підставі операцій проведених протягом звітного періоду. Це пришвидшує і спрощує процедуру підготовки звітності, сприяє уникненню помилок пов'язаних з людським фактором (арифметичні помилки).

Зараз в Україні запроваджується система подання підприємствами електронної фінансової звітності. Вже за результатами діяльності у 2019 році підприємства, які становлять суспільний інтерес і фінансова звітність яких підлягає обов'язковому аудиту, повинні складати та подавати фінансову звітність в єдиному електронному (цифровому) форматі [8].

Внаслідок послідовного реформування в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності відбулися суттєві зміни, які зумовлюють необхідність перегляду традиційних та створення нових адекватних методик фінансово-економічного аналізу [7].

Сучасному обліковцеві, аналітику, керівнику, особі, що приймає управлінські рішення, вкрай необхідно володіти глибокими знаннями стосовно суті, змісту, та взаємозв'язку складових фінансової звітності, їх ролі в діяльності підприємства, адже від цього залежить порядок визначення необхідних показників, їх правильне застосування для розрахунків та відповідна інтерпретація одержаних результатів.

Список використаних джерел

1. Алексеева А.В., Шаповалова А.П., Уманців Г.В., Веренич О.Г. Звітність підприємств: навч. посібник. К. :КНТЕУ, 2008. 323 с.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України,

прийнятий Верховною Радою України 16.07.1999 № 996-XIV URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

3. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» Закон України № 2164-VIII від 05.10.2017 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19>

4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

5. Пуцентейло П.Р. Аналітичне забезпечення діяльності підприємства. Сталий розвиток економіки. 2015. № 1. С. 168-174.

6. Смірнова О. М., Стадник М. В. Фінансова звітність : історичний аспект розвитку та сучасні орієнтири. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 2. Тернопіль : Крок, 2014. С. 116–119.

7. Спільник І. В., Тинська І. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу і проблеми його вдосконалення. Економічний аналіз. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу і статистики ТНЕУ. Тернопіль: Економічна думка, 2011. Випуск 8, Ч. 2. С. 423-425.

8. Спільник І., Палюх М. Цифровий формат фінансової звітності: сутність, переваги, перспективи. Цифрова економіка: тренди та перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 25 жовтня 2018 р. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2018. С. 115-117..

9. Шкарабан С.І., Спільник І.В., Шеремета М.Й. Фінансовий аналіз: навчально-методичний комплекс дисципліни. Тернопіль: Видавництво ТНЕУ «Економічна думка», 2009. 252 с.